

**MIEJSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W SUWAŁKACH
NA LATA 2025-2028**

WSTĘP

Podstawą działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są:

- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku** (zwana dalej ustawą o wychowaniu w trzeźwości),
- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku,**
- **Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku,**
- **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku,**
- **Ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 roku,**
- **Ustawa prawo przedsiębiorców z dnia 6 marca 2018 roku.**

Wieloletni Program zawiera diagnozę problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, diagnozuje obszary problemowe, określa cel oraz precyzuje zadania związane: ze zwiększeniem dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, z udzielaniem rodzinom, w których występują problemy choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy domowej - pomocy psychospołecznej i prawnej, z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy domowej, z profilaktyką uzależnień, z przeciwdziałaniem przemocy, ze zmniejszeniem rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych, ze wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy domowej. Wskazuje realizatorów zadań.

Do opracowania niniejszego Programu posłużyły również materiały:

- diagnoza z 2022 r. w zakresie lokalnych problemów społecznych wśród uczniów suwalskich szkół przeprowadzona przez Centrum Działań Profilaktycznych w Wieliczce,
- „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2024 r.”, wydane przez Krejowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Suwałkach o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego za 2023 r.,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,

- sprawozdanie z przeprowadzonych badań społecznych w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Suwałki w 2023 r.

Wykaz niektórych skrótów użytych w programie:

DDA - Dorosłe Dzieci Alkoholików,

Jednostki kultury – Suwalski Ośrodek Kultury w Suwałkach, Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach, Muzeum Okręgowe w Suwałkach,

Jednostki miejskie - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach, Dom Pomocy Społecznej w Suwałkach, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach, Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach,

Jednostki oświatowe – przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, zespoły szkół, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach, Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Suwałkach, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Suwałkach,

KCPU - Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Warszawie,

KMP – Komenda Miejska Policji w Suwałkach,

Kościół – Kościoły i inne związki wyznaniowe,

miejsca publiczne – zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach,

CIS – Centrum Integracji Społecznej w Suwałkach,

NGO – organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

NZOZ – niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej,

PO-W – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach,

SM – Straż Miejska w Suwałkach,

SP SP ZOZ - Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach,

UM – Urząd Miejski w Suwałkach,

KS – Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach,

O – Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach,

SZ – Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach,

ZOZ – zakłady opieki zdrowotnej w Suwałkach.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I INNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE SUWAŁKI

Stan problemów alkoholowych i narkotykowych występujących na terenie Miasta Suwałki w latach 2021 – 2023.

1. Dystrybucja alkoholu

1.1 W 2023 r. wydano łącznie 163 zezwolenia uprawniające do sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Suwałki:

Liczba wydanych zezwoleń w poszczególnych kategoriach w latach 2021-2023

Kategoria	Rok		
	2021	2022	2023
do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	43	34	57
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu	39	26	52
powyżej 18% zawartości alkoholu	38	24	54
Łącznie	120	84	163

Źródło: Urząd Miejski w Suwałkach

Znacząco większa liczba wydanych zezwoleń w stosunku do 2022 r. ma związek z przedłużeniem kończących się w 2023 r. zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (wydawanych na pięcioletni okres).

1.2 W 2023 r. na terenie Miasta Suwałki funkcjonowało ogółem 176 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 128 punktów detalicznych i 48 punktów gastronomicznych.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Suwałki

Lata	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych		
	ogółem	sklepy	lokale gastronomiczne
2021	178	125	53
2022	180	127	53
2023	176	128	48

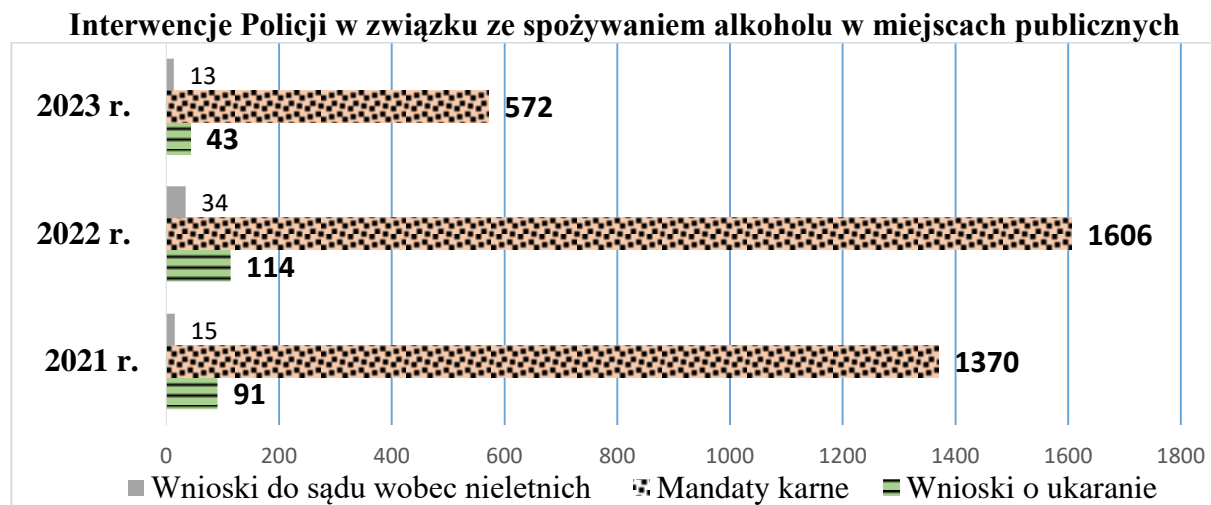
Źródło: Urząd Miejski w Suwałkach

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Suwałki utrzymuje się na podobnym poziomie.

2. Naruszanie prawa i porządku publicznego w związku ze spożywaniem alkoholu i używaniem narkotyków

2.1. Komenda Miejska Policji w Suwałkach w 2023 r., w związku z realizacją zadań wynikających z realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, podjęła interwencje w następujących obszarach:

- zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych:
 - 43 sporządzone wnioski o ukaranie
 - 572 osoby ukarane mandataми karnymi
 - 13 wniosków skierowanych do Sądu wobec nieletnich

W 2023 r. w porównaniu do 2022 r. znacząco zmalała liczba (o 1034) interwencji funkcjonariuszy Policji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych, liczba (o 71) osób ukaranych mandataми w związku z zakazem spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz liczba (o 21) wniosków skierowanych do Sądu wobec nieletnich.

- przestępstwa drogowe - prowadzenie pojazdów po alkoholu:
 - zatrzymani nietrzeźwi kierujący (przestępstwo) – 267 osób,
 - zatrzymani za kierowanie pojazdem po użyciu alkoholu (wykroczenie) – 91 osób (w tym 1 osoba nieletnia).

Zatrzymani nietrzeźwi kierujący

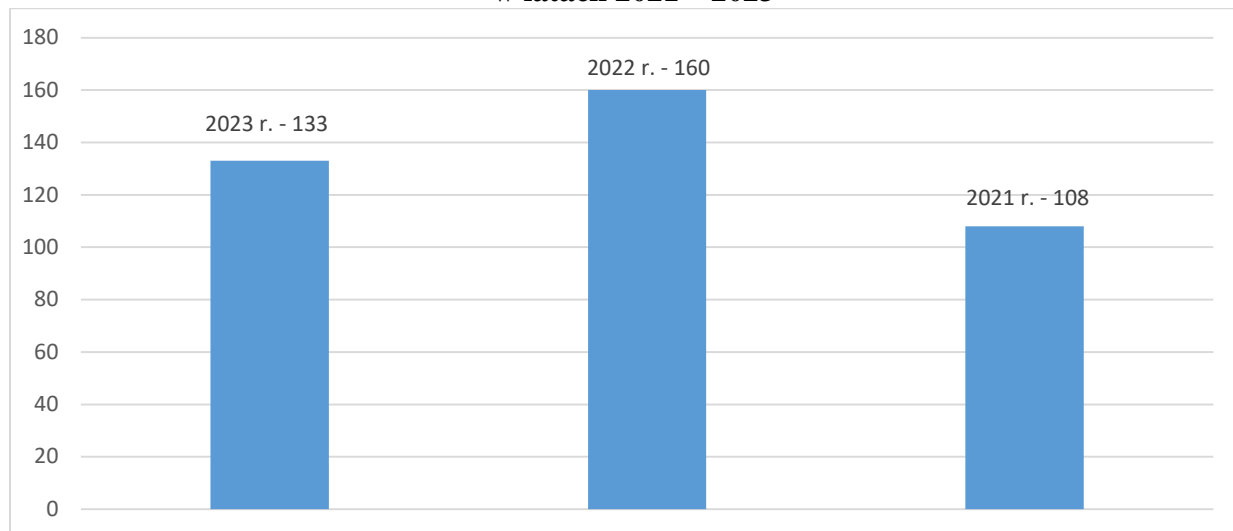
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Przestępstwa drogowe	201	198	267
Wykroczenia drogowe	63	61	91 (w tym 1 osoba nieletnia)

Źródło: Komenda Miejska Policji w Suwałkach

W 2023 r. odnotowano wzrost stwierdzonych przestępstw drogowych polegających na kierowaniu pojazdem pod wpływem alkoholu.

2.2. W 2023 r. Komenda Miejska Policji w Suwałkach wszczęła ogółem 133 postępowania w sprawach o przestępstwa naruszające przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Liczba przestępstw naruszających przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w latach 2021 – 2023

Źródło: Komenda Miejska Policji w Suwałkach

W 2023 r. odnotowano spadek stwierdzonych przestępstw narkotykowych.

2.3. Policja w 2023 r. do Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji przewiozła 426 osób w celu wytrzeźwienia zaś do Ogrzewalni dla Osób Bezdomnych i Nietrzeźwych 230 osób. W „Niebieskim Pokoju” odbyły się 73 przesłuchania. Do sądu o wgląd w sytuację rodzinną wysłano 150 wniosków.

Komenda Miejska Policji w Suwałkach podejmowała szereg działań prewencyjno - profilaktycznych skierowanych do uczniów szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych z terenu Miasta Suwałki, których celem głównym był wzrost wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz zapobieganiem i zwalczaniem zjawiska demoralizacji w środowisku dzieci i młodzieży. W ramach działań prewencyjno-profilaktycznych w 2023 r. odbyły się 84 spotkania profilaktyczne z młodzieżą.

2.4 W roku 2023 w ramach realizacji procedury „Niebieskiej Karty” zostało powołanych 199 grup diagnostyczno-pomocowych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, w ramach współpracy instytucjonalnej.

Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych

Rok	Liczba grup diagnostyczno-pomocowych
2021	186
2022	162
2023	199

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach

W porównaniu do 2022 r. wzrosła (o 37) liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych.

Liczba złożonych „Niebieskich Kart” przez służby:

Służby	Liczba złożonych Kart		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
POMOC SPOŁECZNA	13	7	14
KMP	193	167	202
OŚWIATA	4	8	4
SŁUŻBA ZDROWIA	2	1	2
MKRPA	3	4	2
RAZEM:	215	187	224

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach

Tabela wskazuje, że w 2023 r. o 19% wzrosła liczba złożonych wniosków o wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. W analizowanych latach, to głównie funkcjonariusze Policji uruchamiali procedurę „Niebieska Karta”. Z informacji uzyskanej z Działu Interwencji Kryzysowej wynika, iż 35% złożonych kart nie potwierdziło faktu stosowania przemocy, zaś 65% procedur zakończono w wyniku ustania przemocy w rodzinie.

2.5. W 2023 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Suwałkach podjęli 159 ogółem interwencji związanych z naruszaniem porządku publicznego w tym zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, w wyniku których wystosowali 42 pouczeni, nałożyli 2 mandatów karne (dla osób spożywających alkohol w miejscu publicznym) oraz skierowali 1 wniosek o ukaranie do Sądu w Suwałkach. Do miejsca zamieszkania do podmiotów leczniczych, do Ogrzewalni oraz do Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych KMP dowieziono łącznie 39 osób nietrzeźwych.

Interwencje Straży Miejskiej w Suwałkach w związku z naruszaniem zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych

Lata	Interwencje ogółem	Pouczenia	Mandaty	Wnioski do Sądu	Przewóz osób nietrzeźwych do miejsca zamieszkania, podmiotów leczniczych, Ogrzewalni, KMP
2021 r.	141	41	2	1	139
2022 r.	150	51	13	1	84
2023 r.	159	42	5	1	39

Źródło: Straż Miejska w Suwałkach

Powyższa tabela wskazuje, że nastąpił wzrost interwencji ogółem natomiast znacząco zmalała liczba pouczeń, mandatów karnych oraz osób nietrzeźwych przewożonych przez Straż Miejską. Na tym samym poziomie od trzech lat utrzymuje się liczba wniosków kierowanych do Sądu.

3. Mieszkańcy Suwałk objęci niektórymi działaniami terapeutycznymi

3.1. W Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych przy SP SP ZOZ w Suwałkach w 2023 r. leczyło się 213* pacjentów, w tym 150 uzależnionych od narkotyków (z tego 32 osoby nieletnie) i 63 osoby współuzależnione. Udzielono 1537 porad i wystawiono 21 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

* dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Liczba osób leczących się w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych

	Lata			
		2021	2022	2023
Liczba pacjentów	- uzależnionych od narkotyków,	98	133	150
	w tym nieletnich	32	28	32
	- współuzależnionych	40	60	63
	Ogółem:	138	193	213
Liczba udzielonych porad		922	1510	1537
Liczba wystawionych skierowań		26	15	21

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych przy SP SP ZOZ w Suwałkach

Jak wynika z zestawienia, liczba pacjentów uzależnionych, leczących się w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w stosunku do 2022 r. wzrosła (o 17), ilość udzielonych porad (o 27), liczba wystawionych skierowań (o 6) do ośrodków i na oddziały detoksykacyjne, liczba nieletnich pacjentów (o 4) oraz liczba osób współuzależnionych (o 3).

Wśród prowadzonych, w obecnym czasie, przez Poradnię działań z zakresu profilaktyki wymienić należy współpracę na zasadzie udzielania porad i wskazówek pedagogom i instytucjom oświatowym nt. uzależnień od substancji psychoaktywnych. W 2023 r. prowadzone były również zajęcia w grupach: psychoedukacyjna dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz edukacyjna grupa dla rodzin osób uzależnionych. Ponadto na bieżąco udzielane były informacje dotyczące oferty terapeutycznej leczenia zarówno osób uzależnionych jak i ich bliskich.

Według oceny specjalistów w Poradni zauważalna jest zmiana wiekowa pacjentów. Przeważają osoby w wieku +25 (w latach poprzednich więcej było ludzi w granicach 18 r.ż.). Na stałym poziomie utrzymuje się liczba z rozpoznaniem uzależnieniem mieszanym (używanie kilku substancji) tj. marihuany, amfetaminy i innych substancji psychoaktywnych zaliczających się do grupy dopalaczy. Z analizy Poradni wynika, że w dalszym ciągu wiodącą substancją psychoaktywną była amfetamina. Pojawiła się ponownie heroina, która jest silnie uzależniająca.

3.2. W 2023 r. na Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych SP SP ZOZ hospitalizowanych było 1.247* osób, z czego 248 osób to pacjenci Oddziału i 999 osób to pacjenci Pododdziału Detoksykacji.

*dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Liczba pacjentów przyjętych na Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych SP SP ZOZ w Suwałkach

Źródło: Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych SP SP ZOZ w Suwałkach

Według danych statystycznych dotyczących detoksykacji i terapii stacjonarnej realizowanej w SP SP ZOZ w Suwałkach w 2023 roku odnotowano, w stosunku do 2022 r. wzrost (o 81) liczby pacjentów przyjętych na Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych.

Ponadto wg. Oddziału nadal utrzymuje się tendencja wzrostowa dotycząca wszystkich grup wiekowych, odnotowano również wzrost liczby uzależnień wśród kobiet.

3.3. Ogólna liczba pacjentów Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ w Suwałkach w stosunku do 2022 r. utrzymuje się na takim samym poziomie.

Liczba pacjentów korzystających z usług Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ* dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Pacjenci	Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.
uzależnieni		464	469	475
współuzależnieni		147	157	151
Łącznie		611	626	626

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ w Suwałkach

Nastąpił wzrost liczby osób uzależnionych (o 6), zaś zmalała liczba osób współuzależnionych w stosunku do roku 2022 (o 6).

Według Poradni w celu niwelowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu istnieje potrzeba poszerzenia oferty:

- dla osób nadużywających alkoholu i uzależnionych o Program Ograniczania Picia,
- dla osób współuzależnionych w zakresie terapii pogłębionej.

Ponadto istnieje potrzeba opracowania i wdrożenia programu terapeutycznego dla osób z uzależnieniami behawioralnymi.

3.4. W 2023 r. w Oddziale Dziennym Terapii Uzależnienia od Alkoholu leczenie podjęło 113* pacjentów uzależnionych od alkoholu, w tym 33 kobiety.

*dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Liczba pacjentów, którzy podjęli leczenie w Oddziale Dziennym Terapii Uzależnienia od Alkoholu

Liczba pacjentów, którzy podjęli leczenie	2021 r.		2022 r.		2023 r.	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
	97	19	94	26	80	33
Razem:	116		120		113	

Źródło: Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Suwałkach

W 2023 roku znacząca zmalała (o14) liczba mężczyzn, którzy podjęli leczenie odwykowe tj. ok. 15%. Z danych statystycznych wynika, że corocznie wzrasta liczba leczących się kobiet, w stosunku do roku 2022 wzrosła o 7 osób.

Według specjalistów Oddziału Dziennego wiele osób zbyt późno trafia na terapię. Wśród tych osób jest duża grupa z wtórnymi deficytami poznawczymi, zaburzeniami organicznymi, z poważnymi chorobami somatycznymi, niekwalifikująca się już do terapii z zastosowaniem metod behawioralno-poznawczych.

3.5. Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach w 2023 r. wpłynęły 172 wnioski o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, z czego w stosunku do 158 taką procedurę uruchomiono.

Dane liczbowe dotyczące postępowań prowadzonych przez MKRPA w Suwałkach

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do MKRPA	127	145	172
Liczba wniosków skierowanych do sądu	74	71	62
Liczba spraw umorzonych	68	44	78

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach

W 2023 r. liczba nowych wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego w stosunku do 2022 r. wzrosła (o 27) oraz (o 34) liczba spraw umorzonych. Zmalała natomiast liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (o 9).

Przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skontrolowali 10 punktów handlowych podających/sprzedających alkohol. Pięć kontroli dotyczyło przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie alkoholu

w tym zakresie stwierdzono w jednym z punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych brak widocznej w lokalu tabliczki informacyjnej o szkodliwości spożywania alkoholu. Pięć kontroli dotyczyło weryfikacji oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców o wartości sprzedaży napojów alkoholowych - kontrole nie wykazały niezgodności złożonych oświadczeń.

Przeprowadzono również 21 oględzin położenia punktów handlowych ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż/podawanie napojów alkoholowych zgodnie z zasadami usytuowania określonymi w Uchwale Rady Miejskiej w Suwałkach Nr XLVII/587/2018 z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie miasta Suwałk miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz wprowadzenia zakazu sprzedaży, podawania, spożywania i wnoszenia napojów alkoholowych.

4. Zasoby lokalne umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej w Suwałkach

Są to następujące jednostki:

- 1) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach,
- 2) Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach, w tym:
 - Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol,
 - Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych,
 - Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych.
- 3) Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkohol w Suwałkach,
- 4) Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa w Suwałkach,
- 5) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach, w tym:
 - Dział Pomocy Kryzysowej, w tym całodobowy hostel dla 13 osób doświadczających przemocy domowej,
 - poradnictwo prawne i psychologiczne z zakresu przeciwdziałania przemocy,
 - grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- 6) Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór” z siedzibą w Suwałkach,
- 7) Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat” w Suwałkach,
- 8) Suwalskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Filar” w Suwałkach,
- 9) Fundacja EGO w Suwałkach,
- 10) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Suwałkach, (mieści się w jednostkach oświatowych)
- 11) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Suwałkach,
- 12) Grupy AA i AL- ANON,
- 13) Komenda Miejska Policji w Suwałkach,
- 14) Straż Miejska w Suwałkach,

- 15) Sądy, kuratorzy sądowi,
- 16) Prokuratura Rejonowa w Suwałkach,
- 17) Placówki Wsparcia Dziennego prowadzone przez:
 - Parafię Rzymskokatolicką św. Aleksandra w Suwałkach,
 - Zgromadzenie Sióstr Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus z siedzibą w Suwałkach,
 - Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci „Przystań” z siedzibą w Suwałkach,
 - ORATORIUM św. Jana Bosko w Suwałkach,
 - Fundację EGO
- 18) Jednostki oświatowe,
- 19) Placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- 20) Jednostki miejskie,
- 21) Jednostki kultury,
- 20) Lokalne i regionalne media,
- 21) i inne.

II. OBSZARY PROBLEMOWE

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy w zakresie lokalnych problemów społecznych wśród uczniów suwalskich szkół w Suwałkach w 2022 r., sprawozdań z jednostek miejskich, danych z raportu oraz wiedzy i doświadczeń zdobytych w trakcie dotychczasowej realizacji Programu można zdiagnozować następujące obszary problemowe:

Obszar problemowy nr 1:

Szkody zdrowotne, zaburzenia życia rodzinnego oraz naruszenia prawa i porządku publicznego wynikające ze spożywania alkoholu.

Analiza problemu:

- na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu⁸,
- wzrost przestępstw i wykroczeń drogowych polegających na zatrzymaniu kierowców pod wpływem alkoholu²,
- narastający problem związany z psychodegradacją wśród osób uzależnionych⁴,
- niewystarczająca dostępność do pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży z trudnościami z „rodzin alkoholowych”⁴,
- dominującą kategorię pacjentów we wszystkich placówkach leczenia uzależnień stanowią mężczyźni^{4,6,7},
- znaczący wzrost liczby kobiet podejmujących leczenie odwykowe^{4,6,7},
- wzrost liczby wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuację rodzinną²,
- przedwczesne wypisy ze szpitala na tzw. własne żądanie⁷,
- 14,8% rodzin z problemem alkoholowym korzystających ze wsparcia finansowego instytucji publicznych³.

Obszar problemowy nr 2:

Picie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież.

Analiza problemu:

- 61% młodzieży oraz 71% uczniów szkół podstawowych uważa, że alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce¹,

- 43% dzieci i młodzieży w wieku 13-15 lat po raz pierwszy spróbowało alkoholu¹,
- 26% uczniów szkół ponadpodstawowych i 7% uczniów szkół podstawowych piło alkohol do stanu upojenia się¹,
- najczęstszym miejscem gdzie po raz pierwszy dzieci i młodzież spróbowali alkoholu jest własny dom (60%) i podczas imprezy (37%)¹,

Obszar problemowy nr 3:

Powiększający się problem narkomanii i innych uzależnień, w tym behawioralnych.

Analiza problemu:

- wzrost nieletnich osób używających lub uzależnionych od substancji psychoaktywnych⁵,
- zauważalna zmiana wiekowa tj. wzrost 25+ pacjentów podejmujących leczenie od substancji psychoaktywnych⁵,
- 11% uczniów szkół ponadpodstawowych próbowało substancji psychoaktywnej tj. marihuany¹,
- 89% uczniów szkół ponadpodstawowych i 63% uczniów szkół podstawowych spożywało napoje energetyczne¹,
- 25% młodzieży szkół ponadpodstawowych uważa, że stosunkowo łatwo jest zakupić narkotyki¹,
- wiedzącą substancją psychoaktywną bez względu na wiek i płeć jest amfetamina⁵,
- stale utrzymująca się liczba osób z rozpoznaniem uzależnieniem mieszanym (używanie kilku substancji)⁵,
- postępujące zagrożenie uzależnieniem od Internetu wśród uczniów suwalskich szkół¹.

Obszar problemowy nr 4:

Występowanie zjawiska przemocy domowej.

Analiza problemu:

- 32% uczniów szkół ponadpodstawowych i 21% uczniów szkół podstawowych deklaruje różne formy przemocy psychicznej w domach¹,
- 12% dzieci i młodzieży doświadczyła przemocy fizycznej w domu¹,
- wysoka liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego³,
- utrzymujący się poziom uczestników grup korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie³,
- ok. 57% potwierdzonych w 2023 r. przypadków stosowania przemocy związanych jest z nadużywaniem alkoholu³,
- w 2023 r. w ramach procedury „Niebieska Karta” funkcjonowały 262 grupy diagnostyczno-pomocowe w tym 63 grupy były kontynuowane z roku 2022³,
- w 2023 r. odbyło się 796 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych oraz 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego³,
- wzrasta liczba zakładanych Niebieskich Kart³.

¹ źródło: *Diagnoza w zakresie lokalnych programów społecznych wśród uczniów suwalskich szkół*, Wieliczka 2022 r.,

² źródło: *informacja Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach za 2023 r.*

³ źródło: *informacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach za 2023 r.*,

⁴ źródło: *informacja Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu za 2023 r.*,

⁵ źródło: *informacja Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Suwałkach za 2023 r.*,

⁶ źródło: *informacja Oddziału Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych SP SP ZOZ w Suwałkach za 2023 r.*,

⁷ źródło: *informacja Poradni Terapii Uzależnienia od i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ w Suwałkach za 2023 r.*,

⁸ źródło: *raport Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju z 2023r.*,

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem wieloletniego Programu jest zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych, zapobieganie ich powstawaniu oraz upowszechnianie wiedzy w zakresie szkód związanych z uzależnieniami jak również zapewnienie dostępu do oferty profilaktycznej sprzyjającej ograniczaniu czynników ryzyka mających wpływ na powstawanie i występowanie problemów wynikających z uzależnień.

Ponadto ograniczenie występowania szkód psychologicznych, zdrowotnych i moralnych u członków rodzin osób uzależnionych, zmniejszenie zagrożeń związanych z piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków przez dzieci i młodzież oraz przypadków łamania prawa przez osoby nietrzeźwe.

Prezentowany wieloletni Program kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące problemów społecznych w Mieście Suwałki. Wskazuje planowane, długofalowe, wielostronne i skoordynowane działania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Istotnym partnerem Miasta w realizacji zadań Programu są organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, placówki oświatowe oraz jednostki miejskie i kultury.

System profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opisany w Miejskim Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na lata 2025-2028 oparty jest na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji: gminnym, wojewódzkim i Narodowym Programie Zdrowia.

IV. ZADANIA PROGRAMU

wynikające z ustawy o zdrowiu publicznym, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków								
P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	1.1	Wspieranie programów ograniczania picia alkoholu dla osób o obniżonych możliwościach udziału w programach behawioralnych - poznawczych, tzw. niskoprogowych, w tym realizacja programu AUDIT.	W S K A Ż N I K I	- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba miesięcy	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I E R E A L I Z A C J A	SZ, NGO
	1.2	Wsparcie działalności punktu konsultacyjnego oraz telefonu zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin.		- liczba udzielonych porad, - liczba miesięcy		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		SZ, NGO
	1.3	Wspieranie prowadzenia grup wsparcia i maratonów dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz wspieranie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnień.		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		ZOZ, NZOZ, SZ, NGO, jednostki miejskie
	1.4	Wsparcie podmiotów leczniczych i organizacji działających w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, np. w postaci zakupu narkotestów itp.		- wartość w zł udzielonej dotacji, - liczba odbiorców		- prowadzona dokumentacja		ZOZ, NZOZ, SP SP ZOZ, NGO, SZ
	1.5	Dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej		- liczba uczestników CIS		- sprawozdanie, - prowadzona dokumentacja		SZ, NGO

P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	1.6	Prowadzenie działań zmierzających do zmotywowania osób nadużywających alkoholu do ograniczenia jego spożycia lub gdy jest to konieczne, podjęcia przez nie leczenia odwykowego.	W S K A Ż N I K I	- liczba posiedzeń podzespołu MKRPA ds. leczenia odwykowego, - liczba wniosków wpływających do MKRPA o wszczęcie postępowania, - liczba spraw umorzonych w związku ze zmotywowaniem przez komisję do podjęcia leczenia	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- protokoły z posiedzeń komisji	P L A N O W A N I R E A L I Z A C J E	MKRPA, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	1.7	Kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.		- liczba osób skierowanych na badania, - liczba wydanych opinii		- protokoły z posiedzeń, - prowadzona dokumentacja		MKRPA, specjaliści – biegli sądowi
	1.8	Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.		- liczba skierowanych do sądu wniosków		- protokoły z posiedzeń, - prowadzona dokumentacja		MKRPA
	1.9	Wsparcie Poradni Uzależnienia i Współuzależnienia od Substancji Psychoaktywnych SP SP ZOZ w Suwałkach w zakresie działalności profilaktycznej oraz leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych.		- wartość udzielonych dotacji, - liczba zakupionych testów		- prowadzona dokumentacja, - sprawozdania		SZ, MKRPA, SP SP ZOZ

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej w:

- 2025 r. - 90.000 zł
- 2026 r. - 90.000 zł
- 2027 r. - 90.000 zł
- 2028 r. - 90.000 zł

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy domowej - pomocy psychospołecznej i prawnej

P L A N O W A N E D Z I A L A N I A	2.1	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej poprzez dofinansowanie bieżącej działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w których realizowany jest program socjoterapeutyczny lub/i terapeutyczny lub/i korekcyjny lub/i kompensacyjny lub/i psychokorekcyjny lub/i psychoprofilaktyczny.	W S K A Ż N I K I	- liczba dofinansowanych placówek wsparcia dziennego, - liczba uczęszczających dzieci	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Y	NGO, SZ
	2.2	Wspieranie działań animacyjnych i socjoterapeutycznych realizowanych w formie pracy podwórkowej przez wychowawcę, a także w ramach imprez plenerowych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, SZ, KS, O, PO-W, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	2.3	Wspieranie zajęć terapeutycznych, grup wsparcia oraz innych działań profilaktycznych dla osób współzależnych.		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, NZOZ, SZ, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	2.4	Wspieranie pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików - DDA.		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, NZOZ, SZ
	2.5	Wspieranie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy domowej.		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, NZOZ, SZ, KS, O, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	2.6	Wspieranie kolonii, półkolonii, obozów i innych form wypoczynku z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy domowej.		- liczba uczestników		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, SZ, KS, O, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	2.7	Zakup i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informatorów dotyczących działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.		- liczba zakupionych materiałów		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja, - dokumenty finansowe		SZ, NGO,

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej w:

- 2025 r. - 1.150.000 zł
- 2026 r. - 1.230.000 zł
- 2027 r. - 1.300.000 zł
- 2028 r. - 1.370.000 zł

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy domowej

P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	3.1	Organizowanie lokalnych i włączenie się do ogólnopolskich działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych środków psychoaktywnych oraz z zakresu uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania przemocy domowej.	W S K A Ż N I K I	- liczba lokalnych/ ogólnopolskich działań/kampanii, - liczba odbiorców/ uczestników	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	NGO, SZ, media, jednostki oświatowe, KMP
	3.2	Upowszechnianie informacji dotyczących instytucji i organizacji udzielających wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych środków zmieniających świadomość oraz z zakresu uzależnień behawioralnych i osób uwikłanych w przemoc domową.		- liczba upowszechnionych informacji		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, NZOZ, SZ, media, jednostki oświatowe
	3.3	Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do sprzedawców alkoholu.		- liczba szkoleń, - liczba odbiorców		- sprawozdania, - listy obecności, - protokoły		SZ, MKRPA
	3.4	Zwiększanie dostępu do wiedzy o rakotwórczym działaniu alkoholu poprzez edukację przedstawicieli różnych grup zawodowych mających bezpośredni kontakt z pacjentem/klientem, w szczególności terapeutów uzależnień, psychologów, pracowników socjalnych z zakresu rakotwórczego działania alkoholu i jego wpływu na stan zdrowia człowieka.		- liczba szkoleń, - liczba odbiorców		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, NZOZ, SZ, jednostki miejskie
	3.5	Finansowanie i dofinansowanie udziału w szkoleniach, superwizjach, kursach specjalistycznych, naradach, konferencjach, warsztatach, seminariach przedstawicieli różnych grup społecznych i zawodowych zwłaszcza w zakresie: interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie z problemem przemocy i uzależnień w tym behawioralnych, trzeźwości kierowców, rozwiązywania lokalnych problemów alkoholowych, narkomanii i używania tzw. dopalaczy oraz przeciwdziałania przemocy.		- liczba szkoleń/ kursów/ konferencji narad/ seminariów/ warsztatów, - liczba odbiorców		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		ZOZ, NZOZ, SZ, NGO, PO-W, KMP, SM, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe

P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	3.6	Prowadzenie strony internetowej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach www.mkrpa.suwalki.pl .	W S K A Ź N I K I	- liczba zamieszczonych informacji, - liczba odbiorców	Ź R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ź N I K Ó W	- statystyki strony internetowej	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	SZ
	3.7	Dofinansowanie i finansowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, psychologów oraz innych osób podejmujących działania w zakresie pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.		- liczba zajęć, - liczba odbiorców		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		SZ, NGO, KMP, SM, PO-W, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	3.8	Finansowanie pozalekcyjnych zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno - społeczne, zajęć sportowo – rekreacyjnych oraz zakup sprzętu sportowego w celu umożliwienia prowadzenia na terenie szkół oraz innych miejskich obiektach sportowych pozalekcyjnych zajęć sportowo - rekreacyjnych, w tym wakacyjnych zajęć, turniejów piłkarskich oraz innych zajęć rozwijających zainteresowania oraz promujących zdrowy styl życia.		- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba i rodzaj zakupionego sprzętu		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		KS, SZ, O, NGO, PO-W, jednostki oświatowe, jednostki miejskie
	3.9	Wsparcie organizacji różnego rodzaju powszechnie dostępnych zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyczno-edukacyjnymi i socjoterapeutycznymi.		- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba i rodzaj zajęć		- sprawozdania, - protokoły z kontroli, - prowadzona dokumentacja		SZ, NGO, PO-W, jednostki miejskie, jednostki kultury, jednostki oświatowe
	3.10	Zakup/opracowanie/pozyskanie oraz dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnień behawioralnych i używania tzw. dopalaczy oraz przeciwdziałania przemocy domowej.		- liczba zakupionych/ opracowanych/ pozyskanych materiałów		- dokumenty finansowe, - prowadzona dokumentacja		SZ, MKRPA, KCPU
	3.11	Dofinansowanie szkoleń typu: Studium Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Studium Pomocy Psychologicznej, Programu Rozwoju Osobistego, warsztaty pomagania osobom uzależnionym i współzależnionym, osobom uwikłanym w przemoc domową itp.		- liczba dofinansowanych szkoleń, - liczba osób biorących udział w dofinansowanych szkoleniach		- prowadzona dokumentacja		SZ, NGO, MKRPA
	3.12	Doskonalenie umiejętności członków MKRPA poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach kształcenia podnoszących kompetencje niezbędne do pracy		- liczba szkoleń, - liczba członków biorących udział w szkoleniu		- prowadzona dokumentacja		SZ, MKRPA

	3.13	Dofinansowanie szkoleń terapeutów w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego.	- liczba szkoleń, - liczba przeszkolonych specjalistów	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	ZOZ, NZOZ, SZ
--	-------------	---	---	--	---------------

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej w:

- 2025 r. - 580.000 zł
- 2026 r. - 580.000 zł
- 2027 r. - 580.000 zł
- 2028 r. - 590.000 zł

IV. Profilaktyka uzależnień							
P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	4.1	Wspieranie działań służących pogłębieniu więzi w rodzinie z problemem choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy domowej, np. poprzez dofinansowanie rodzinnych obozów terapeutycznych.	W S K A Ż N I K I	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I I	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y		
	4.2	Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości i innych negatywnych zachowań osób kierujących pojazdami mechanicznymi, sprzętami żeglugi wodnej i innymi środkami komunikacji.				- liczba wspartych projektów, - liczba uczestników	SZ, SM, KMP, NGO jednostki oświatowe,
	4.3	Prowadzenie na terenie szkół i innych jednostek oświatowych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, jednostek kultury i jednostek miejskich projektów, programów profilaktycznych i spektakli profilaktycznych oraz innych działań profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, ich opiekunów prawnych oraz osób dorosłych.				- liczba odbiorców, - liczba programów/projektów	SZ, NGO, KMP, SM, PO-W, jednostki oświatowe, jednostki kultury, jednostki miejskie
	4.4	Wspieranie kolonii, półkolonii, obozów i innych form wypoczynku z programem socjoterapeutycznym skierowanym do dzieci i młodzieży w celu zapobieżenia wczesnej inicjacji alkoholowej, zainteresowania używkami oraz niepożądanym formom rozrywki.				- liczba uczestników	NGO, SZ, KS, O, PO-W, jednostki oświatowe, jednostki miejskie, jednostki kultury

	4.5	Monitorowanie i prowadzenie diagnozy lokalnych problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych i nowych środków psychoaktywnych oraz przemocy domowej.		- opracowania, - sprawozdania, - informacje, - diagnoza	K Ó W	- prowadzona dokumentacja		SZ, NGO, MKRPA
--	------------	---	--	--	----------------------	---------------------------	--	----------------

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej w:

- 2025 r. - 700.000 zł
- 2026 r. - 710.000 zł
- 2027 r. - 720.000 zł
- 2028 r. - 730.000 zł

V. Przeciwdziałanie przemocy								
P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	5.1	Wspieranie działalności placówek dla osób doświadczających przemocy domowej, w tym punktów konsultacyjnych, telefonów zaufania, ośrodków interwencji kryzysowej, poradnictwa psychologicznego, socjalnego i rodzinnego.	W S K A Ż N I K I	- liczba udzielonych porad, - liczba klientów	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	NGO, MOPR, SZ
	5.2	Wspieranie realizacji programów ochrony osób doświadczających przemocy domowej.		- liczba udzielonych porad, - liczba uczestników, - liczba godzin zajęć		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, MOPR, SZ
	5.3	Wspieranie prowadzenia zajęć korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.		- liczba godzin, - liczba uczestników		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, MOPR, SZ
	5.4	Wspieranie programów profilaktyki przeciwdziałania przemocy np. warsztaty umiejętności rodzicielskich, programów dla rodziców na temat radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi, rozwiązywania konfliktów itp.		- liczba godzin, - liczba uczestników		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, SZ, jednostki oświatowe
	5.5	Realizacja oraz wspieranie kampanii i programów dla rodziców promujących wychowywanie dzieci bez przemocy.		- liczba rodziców uczestniczących w programach		- prowadzona dokumentacja, - sprawozdania		SZ, KMP, jednostki, oświatowe, NGO,
	5.6	Zwiększenie kompetencji służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.		Liczba uczestników kursów/szkoleń		- prowadzona dokumentacja		NGO, KMP, SM, SZ jednostki miejskie,
	5.7	Wspomaganie działalności Działu Pomocy Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.		- liczba udzielonych porad, - liczba klientów		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		MOPR, SZ

	5.8	Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego, tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej		- liczba posiedzeń zespołów i grup roboczych	I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja, - protokoły		MOPR,SZ
--	------------	---	--	--	----------------------------	--	--	---------

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej w:

- 2025 r. - 680.000 zł
- 2026 r. - 690.000 zł
- 2027 r. - 700.000 zł
- 2028 r. - 710.000 zł

VI. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych

P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	6.1	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych prowadzonej na terenie Suwałk.	W S K A Ż N I K I	- liczba interwencji	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- informacja z działalności	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	KMP, SM, MKRPA, SZ
	6.2	Podjęcie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach.		- liczba interwencji		- informacja z działalności		KMP, SM, MKRPA, SZ
	6.3	Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.		- liczba kontroli - liczba skontrolowanych punktów		- protokoły		MKRPA, UM
	6.4	Zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu		- liczba aktów prawa miejscowego w zakresie dostępności do alkoholu				UM, MKRA, KMP, SM

Nie przewiduje się ponoszenia kosztów.

VII. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy domowej

P L A N O W A N E D Z I A L A N I A	7.1	Remont, adaptacja i wyposażenie lokali, pomieszczeń na rzecz instytucji i organizacji pozarządowych realizujących zadania Programu, w tym doposażanie siedziby MKRPA w sprzęt biurowy.	W S K A Ż N I K I	- wartość projektów w zł	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - protokoły, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	zainteresowane instytucje, SZ, NGO
	7.2	Zakup słodczy, gier, sprzętu sportowo-rekreacyjnego i innych artykułów na potrzeby dzieci i młodzieży uczęszczającej do placówek wsparcia dziennego i placówek opiekuńczo - wychowawczych między innymi z okazji Dnia Dziecka, św. Mikołaja, Wielkanocy, Bożego Narodzenia itp. Finansowanie uczestnictwa podopiecznym m.in. placówek wsparcia dziennego oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych w przedsięwzięciach kulturalno – oświatowych, w tym zakup biletów wstępu.		- wartość w zł		- prowadzona dokumentacja, - dokumenty finansowe		SZ, NGO, PO-W, jednostki miejskie, jednostki oświatowe, jednostki kultury
	7.3	Udział w pracach Zespołu Ekspertów ds. Lokalnych i Regionalnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.		- liczba posiedzeń w pracach zespołu		- zaproszenia do udziału w pracach zespołu		SZ, UM, KCPU
	7.4	Współpraca z administracją rządową i samorządową w zakresie realizacji programów profilaktycznych, szkoleń, konferencji, kampanii oraz monitorowania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej.		- liczba sprawozdań, raportów, programów, szkoleń, konferencji, kampanii		- karta zgłoszeń, - sprawozdania, raporty		NGO UM, SZ, SM, KMP, MKRPA, jednostki oświatowe,

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej w:

- 2025 r. - 50.000 zł
- 2026 r. - 50.000 zł
- 2027 r. - 50.000 zł
- 2028 r. - 50.000 zł

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie wieloletniego Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych Miasta pozyskanych w 2025 r., 2026 r., 2027 r. i 2028 r. z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń

na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Planowana kwota na 2025 r. wynosi 3.600.000 zł, na 2026 r. wynosi 3.700.000 zł, na 2027 r. wynosi 3.800.000 zł, na 2028 r. wynosi 3.900.000 zł. Planowany budżet Programu może ulec zmianom w przypadku niewykorzystania całkowitej kwoty pozyskanej z lat poprzednich z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz innych zwrotów.

VI. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SUWAŁKACH

1. Członek Komisji za udział w pracach podzespołów problemowych za dany miesiąc otrzymuje:
 - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 15% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę,
 - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 5% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę.
2. Przewodniczący, jego zastępca oraz przewodniczący podzespołów za udział w pracach podzespołów problemowych za dany miesiąc otrzymują:
 - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 20% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę,
 - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 5% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę.
3. Za udział w posiedzeniu plenarnym Komisji za dany miesiąc członkowie, przewodniczący, jego zastępca oraz przewodniczący podzespołów Komisji każdorazowo otrzymują wynagrodzenie w wysokości 9% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę .
4. Za udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przedstawiciel Komisji każdorazowo otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 15% aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę.
5. Za udział w pracach grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przewodniczący, jego zastępca oraz członkowie Komisji każdorazowo otrzymują wynagrodzenie w wysokości 5% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
6. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1-5 wypłacane jest z dołu do 7-go dnia miesiąca następującego po miesiącu pracowanym, na podstawie listy obecności stanowiącej załącznik do protokołu z posiedzenia lub przeprowadzonych czynności.
Osoby nieuczestniczące w pracach Komisji nie otrzymują ww. wynagrodzeń.
7. Za prace wykonane na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenia wg stawki/kwoty określonej w umowie.
8. Na wynagrodzenia członków MKRPA za udział w posiedzeniach:
 - plenarnych,

- podzespołów ds. motywowania do leczenia odwykowego,
 - podzespołu ds. kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
 - podzespołu ds. kontroli realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
 - Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
 - grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
 - obsługę organizacyjno-techniczną,
- szacuje się kwotę w wysokości 350.000 zł w 2025 r. i 2026 r. oraz 360.000 zł w 2027 r. i 2028 r.

**VII. W RAMACH OGRANICZANIA DOSTĘPNOŚCI DO ALKOHOLU
USTALA SIĘ MAKSYMALNĄ LICZBĘ ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ
I PODAWANIE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH,
PRZEZNACZONYCH DO SPOŻYCIA
W MIEJSCU, JAK I POZA MIEJSCEM SPRZEDAŻY, NA
CO NAJMNIEJ 140 MIESZKAŃCÓW MIASTA SUWAŁKI**

Według stanu na dzień 31.12.2023 roku liczba mieszkańców Suwałk wynosiła 68 231 osób (dane z Raportu o stanie miasta 2023). Natomiast maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Suwałk określona Uchwałą nr LII/680/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 grudnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z dnia 04.01.2023 r. poz. 46) wynosi 485.

Wynika z tego, że w Suwałkach na jedno przedmiotowe zezwolenie przypada 140 mieszkańców.

Standardy działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży

- 1. Podmiot prowadzący placówkę wsparcia dziennego winien spełniać wymogi określone w art. 18-28 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
- 2. Cele wprowadzenia przedmiotowego standardu:**
 - 1) zwiększenie liczby profesjonalnych działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży realizujących wybrane elementy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w ich najbliższym środowisku,
 - 2) zwiększenie dostępności działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych podejmowanych na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Miasta Suwałki,
 - 3) stworzenie narzędzia do weryfikacji ofert na działania o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym składanych przez podmioty publiczne i niepubliczne, ubiegające się o finansowanie ze środków budżetowych Miasta Suwałki.
- 3. Standard odnosi się do prowadzenia następujących działań:**
 - 1) świetlicy środowiskowej (opiekuńczo-wychowawczej),
 - 2) świetlicy socjoterapeutycznej,
 - 3) zajęć socjoterapeutycznych.
- 4. Standard świetlicy środowiskowej (opiekuńczo – wychowawczej):**
 - 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne osiedla lub części miasta,
 - 2) pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 15-cioro dzieci,
 - 3) rodzaje prowadzonych zajęć:
 - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
 - b) wspierające rozwój psychiczny i fizyczny, w tym rozwijające zainteresowania i zdolności,
 - c) kształtujące umiejętności życiowe i społeczne,
 - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,

- e) wycieczki i wyjazdy wakacyjne o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
 - f) dożywanie,
- 4) zadania świetlicy środowiskowej:
- a) stała, systematyczna współpraca z rodziną dziecka,
 - b) rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej,
 - c) organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych,
 - d) prowadzenie pracy z grupą poprzedzone jej planowaniem w zespole pracowników,
 - e) indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą,
 - f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i z grupą,
 - g) współpraca z innymi instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy rodzinie, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.),
 - h) pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami, szkolnymi itp.),
 - i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
- 5) zajęcia w świetlicy środowiskowej prowadzą nauczyciele, wychowawcy i instruktorzy posiadający przygotowanie na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauka o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą osoby z wykształceniem średnim i udokumentowanym co najmniej 3-letnim stażem pracy z dziećmi lub rodziną,
- 6) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy środowiskowej za zgodą rodziców lub opiekunów,
- 7) w świetlicy środowiskowej może zostać zorganizowany hostel zapewniający opiekę w porze nocnej,
- 8) pracownikami świetlicy mogą być osoby które:
- nie są i nie były ograniczone, zawieszono lub pozbawiono władzy rodzicielskiej,
 - nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa lub umyślne przestępstwa skarbowe,
 - wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika ze stosunku egzekucyjnego,
 - nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

5. Standard świetlicy socjoterapeutycznej:

- 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne - część miasta,
- 2) pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 15-cioro dzieci,
- 3) rodzaje prowadzonych zajęć:
 - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
 - b) ogólnorozwojowe, w tym rozwijające zainteresowania i uzdolnienia,
 - c) rozwijające umiejętności życiowe i społeczne,

- d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,
 - e) wycieczki i wyjazdy wakacyjne o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
 - f) socjoterapeutyczne, prowadzone w celu eliminowania zaburzeń zachowania,
 - g) specjalistyczne, w szczególności korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne,
 - h) wyjazdowe warsztaty i obozy socjoterapeutyczne,
- 4) zadania świetlicy socjoterapeutycznej:
- a) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,
 - b) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci,
 - c) praca ze stałymi grupami dzieci,
 - d) praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym,
 - e) przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. W planach tych warto uwzględnić włączanie dziecka w działania różnorodnych kół zainteresowań, grup rozwojowych, w pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia – zgodnie z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka,
 - f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem zgodnej z charakterem placówki (dokumentacja diagnozy, planów i realizacji indywidualnych i grupowych zajęć z dziećmi wraz z osiągnięciami),
 - g) utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka w celu:
 - diagnozy sytuacji rodzinnej,
 - rozwiązywania problemów rodziny (np. motywowanie osoby uzależnionej lub współuzależnionej do podjęcia terapii),
 - współpracy dotyczącej postępów dziecka w procesie socjoterapii,
 - h) współpraca z instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy rodzinie, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.), które mogą pomóc rodzinie w rozwiązaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. Niezwykle istotna jest współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami uczącymi dzieci, zwłaszcza tych przedmiotów, które sprawiają dzieciom trudności. Aby zwiększyć efektywność pomocy, konieczna jest wymiana informacji na temat sytuacji szkolnej dziecka, jego obecności w szkole, realizacji z rówieśnikami, postępów w nauce itp.,
 - i) korzystanie z regularnych konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
 - j) monitorowanie/prowadzenie ewaluacji realizowanych programów pracy z dziećmi,
 - k) zajęcia (spotkania) grupowe dla rodziców, warsztaty w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych,
- 5) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy socjoterapeutycznej po uzyskaniu zgody rodziców lub opiekunów,
- 6) zajęcia organizuje się po sporządzeniu diagnozy dziecka, w szczególności rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego, i jego rodziny, diagnoza ta jest podstawą do przygotowania indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla każdego dziecka oraz planu pracy z jego rodziną,

- 7) zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej prowadzą psycholodzy, pedagodzy i inni specjaliści posiadający przygotowanie do tego rodzaju działalności potwierdzone odpowiednim certyfikatem,
- 8) w świetlicy socjoterapeutycznej powinien być zatrudniony jeden psycholog,
- 9) uczestnicy zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej mogą korzystać z dożywiania,
- 10) pracownikami świetlicy mogą być osoby które:
 - nie są i nie były ograniczone, zawieszono lub pozbawiono władzy rodzicielskiej,
 - nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa lub umyślne przestępstwa skarbowe,
 - wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika ze stosunku egzekucyjnego,
 - nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.
- 11) grupy dzieci powinny być organizowane w określonych przedziałach wiekowych, programy zajęć grupowych (cele, formy zajęć, metody) powinny być dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci oraz ograniczeń wynikających z ich sytuacji rodzinnej.

6. Standard zajęć socjoterapeutycznych:

- 1) diagnoza indywidualna dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,
- 2) prowadzenie zajęć zgodnie z programem dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci,
- 3) utrzymywanie stałych kontaktów z rodziną dziecka,
- 4) przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo - terapeutycznych dla dzieci,
- 5) prowadzenie dokumentacji,
- 6) współpraca z instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy rodzinie, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.),
- 7) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących prowadzonych zajęć,
- 8) grupy dzieci powinny być organizowane w określonych przedziałach wiekowych,
- 9) programy zajęć grupowych (cele, formy zajęć, metody) powinny być dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci oraz ograniczeń wynikających z ich sytuacji rodzinnej.